

Pienet kissat

(felinae)

Pienikokoisten kissaeläinten säkäkorkeus on keskimäärin alle metrin. Pienillä kissaeläimillä ei tarkoiteta vain kotieläimenä pidettävää kotikissaa, vaan niihin katsotaan kuuluvan meidän kaikkien tunteman suloisen kesykissan lisäksi hyvin iso joukko muitakin pieniä ja eksoottisia kissaeläimiä.

Gepardit

(*Acinonyx*)

Gepardi

(*Acinonyx jubatus*)

Suurin pienistä kissaeläimistä on maa-eläinten nopeusennätyksen haltijankin tunnettu gepardi. Nämä kissamaailman pikajuoksijat elävät Afrikassa ja Aasiassa. Ne voivat parhaimmillaan saavuttaa jopa yli 90 kilometrin tuntinopeuden. Se kiihdyttää täyteen vauhtiinsa vain kolmessa sekunnissa. Gepardit eivät voi ylläpitää tällaista huippuvauhtia kovin pitkään, vaan nopsajalkainenkin saalis on saatava kiinni muutaman sadan metrin matkalla, ennen kuin gepardi väsähtää. Gepardin ruumiinosat ovat erikoistuneet suuren nopeuden saavuttamiseen. Sen pitkä häntä auttaa pitämään tasapainoa nopeassa juoksu- vauhdissa. Sen selkä on erityisen joustava.

Afrikan gepardi (*Acinonyx jubatus jubatus*)

va. Lisäksi sillä on suuret sisäelimet, kuten sydän, keuhkot ja maksa, jotka tehostavat hapensaantia pikapyrähdyksillä.

Gepardin kauniin ja täplikkään ruumiin pituus on 110–160 senttimetriä ja hännän pituus 60–80 senttimetriä. Sen säkäkorkeus on 67–94 senttimetriä. Gepardi painaa noin 45–65 kilogrammaa. Gepardi on yksi niistä harvoista kissaeläinlajeista, jotka eivät kykene vetämään kynsiään kokonaan sisään. Taakse vedettynäkin osa kynnestä jää näkyville, mikä auttaa gepardia vauhdin kiihdyttämisessä ja juoksun ohjailussa.

Acinonyx jubatus soemmeringii

Acinonyx jubatus soemmeringii on Koillis-Afrikan gepardin alalaji. Niitä on tavattu ainakin Etelä-Sudanissa, Etiopiassa, Tšadissa ja Keski-Afrikan tasavallassa.

Acinonyx jubatus hecki

Acinonyx jubatus hecki on äärimmäisen uhanalainen gepardin alalaji, jota arvioidaan olevan jäljellä enintään 250 aikuista yksilöä. Niitä on tavattu ainakin Algeriassa, Togossa, Nigerissä, Malissa, Beninissä ja Burkina Fasossa.

Gepardi on kissaeläimeksi melko sosiaalinen eläin, vaikkakin se elelee enimmäkseen yksin. Emon jätettyä pentunsa, pennut pysyvät useimmiten yhdessä vielä puolisen vuotta, ja veljekset voivat viihtyä yhdessä paljon pitempäänkin. Se on sikäläkin harvinainen kissaeläin, että se on aktiivinen myös päiväsaikaan.

Gepardeilla on reviirit, joilla ne saalistavat enimmäkseen isoja saaliseläimiä, kuten antilooppeja ja villisikoja. Gepardi ei saalista vaanimalla, vaan luottaa nopeuteensa. Saaliin saatuaan gepardi joutuu hetken aikaa tasaamaan hengitystään, ennen kuin se pystyy syömään saaliinsa. Gepardit hakeutuvat usein maaston korkeimpaan kohtaan, kuten termiittikeon tai kiven päälle tähtytämään niin saaliseläimiä kuin mahdollisia vihollisiakin.

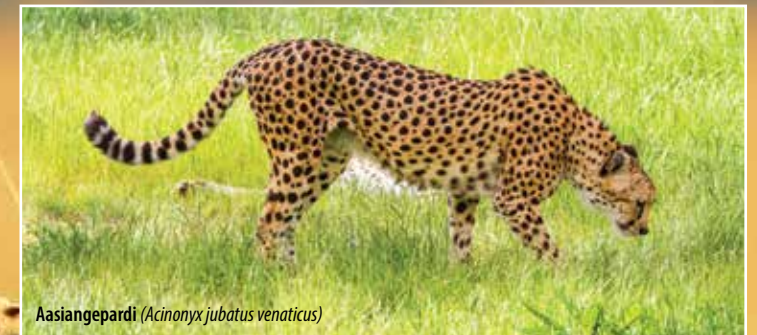
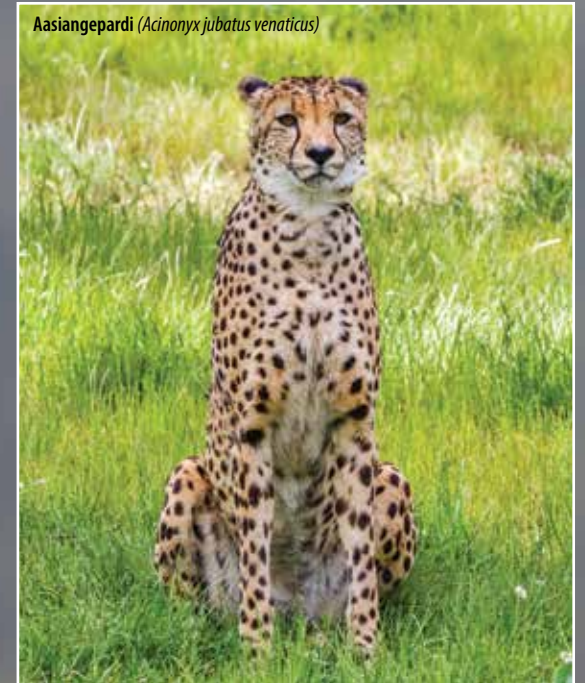
Gepardit ovat nykyisin erittäin uhanalaisia kissaeläimiä. Gepardikanta on hupenemassa elinympäristön muutosten ja saaliseläinten vähenemisen vuoksi. Aasiassa elää joidenkin lähteiden mukaan nykyisin enää alle 60 gepardiyksilöä. Afrikassa kannan koko on noin 7 000 yksilöä. Gepardin säilyttämiseksi on käynnistetty useita suojeluprogrammeja sen asuinseuduilla.

Acinonyx jubatus soemmeringii

Aasiangepardi on äärimmäisen uhanalainen gepardin alalaji, jota on tavattu ainoastaan Iranissa.

Aasiangepardi (*Acinonyx jubatus venaticus*)

Aasiangepardi (*Acinonyx jubatus venaticus*)

Afrikangepardi (*Acinonyx jubatus jubatus*)

Karakalit (*Caracal*)

Karakaleja on kaksi eri lajia, joiden ulkonäkö ja elinolosuhteet poikkeavat toisistaan. Molemmat karakalit elelevät Afrikan mantereella.

Aavikkoilves

(*Caracal caracal*)

Aavikkoilves muistuttaa ulkonäöltään meidän kotoista ilvestämme tupsukorvineen ja punertavine turkkeineen. Se viihtyy kuitenkin Afrikan kuivassa ja kuumassa ilmassa. Aavikkoilveksen korvatupsut ovat mustat ja pitkät sekä tuuheat.

Aavikkoilveksen elinaluetta ovat Afrikan vuoristoseudut, savannit ja avoimet kuivat pensasalueet. Ne viihtyvät myös metsän ja ruohikon raja-alueella. Aavikkoilves syö ruoakseen monia erilaisia eläimiä, kuten lintuja, nisäkkäitä ja liskoja. Ne ovat erikoistuneet itseään selvästi suurempien eläinten saalistamiseen. Aavikkoilveksen erikoisuus on sen ilmiömäinen taito pyydystää pakoon pyyhäntävä lintu suoraan lennosta.

Aavikkoilves (*Caracal caracal*)

Afrikankultakissa

(*Caracal aurata*)

Afrikankultakissa on tuplasti kotikissan kokoinen jännevä petoeläin, joka asustaa Afrikan mantereiden sademetsissä, mutta liikkuu ketterästi vuorilla ja savanneillakin. Lajista ei tiedetä vielä kovin paljon, sillä se on erinomaisen hyvä piiloutumaan ihmisten uteliaita katseilta.

Sen turkki on ruskea, mutta siinä on usein kullan-keltaista vivahdetta, mistä laji on saanut nimensäkin.

Kultakissojen turkin väri vaihtelee alueittain ja yksilöittäin melko paljon. Kultakissat ovat joko yksivärisiä tai niiden turkissa voi olla tummia juovia tai täpliä. Erityisesti rotat, hiiret, linnut ja pienet apinat kuuluvat tämän kissan ruokavalioon. Suurimmat yksilöt saattavat saalistaa myös pieniä antilooppeja. Tämä kissa käyttää ravinnokseen myös muilta pedoilta jääneitä haaskoja, aina kun sattuu niitä löytämään.

Aasiankissat (*Catopuma*)

Kaakkois-Aasiassa eläviä kissaeläinlajeja kutsuttiin ennen kultakissoiksi niiden turkin värityksen vuoksi. Nykyään niitä kutsutaan elinalueensa mukaisesti aasiankissoiksi. Näitä kissoja tunnetaan kaksi eri lajia.

Aasiankultakissa (*Catopuma temminckii*)

Aasiankultakissa muistuttaa ulkonäöltään hyvin paljon afrikankultakissaa. Aasiankultakissan turkin värissä on hyvin paljon vaihtelua esiintymisalueen ja jopa yksilön mukaan kullanruskeasta tummanruskeaan. Aasiankultakissa on hieman kookkaampi kuin afrikalainen vastineensa. Se voi painaa jopa 15 kilogrammaa. Nimestään huolimatta nämä

kaksi kultakissaa kuuluvat eri kissasukuihin. Aasiassa elävä kultakissa kuuluu kultakissoihin, kun taas Afrikassa elävän kultakissan katsotaan kuuluvan karakalien sukuun.

Aasiankultakissa viihtyy kallioisilla metsäalueilla. Sitä tavataan sekä subtrooppisissa lehtimetsissä että trooppisissa sademetsissä. Saalistaessaan se vaanii ja hyökkää saaliinsa kimppuun kissaeläimille tyyppilliseen tapaan. Tämän lihansyöjän tiedetään saalistavan lintuja, matelijoita, jysijöitä, muita pieniä nisäkkäitä ja joskus jopa pieniä peuroja. Se on hyvin sopeutuvainen ravintonsa suhteen.

Borneonkissa

(*Catopuma badia*)

Aasiankultakissat merkitsevät reviirinsä kissamaiseen tapaan hajumerkeillä eli virtsan suihkuttelemisella, puiden raapimisella ja pään hieromisella oksiin tai puiden runkoihin. Borneon saarella elelee toinen aasiankissoista, **borneonkissaksi** nimetty aasiankissan alalaji. Tämän veikeännäköisen ja pienikorvaisen kissan elintavat ja ruokavalio vastaavat aasiankultakissaa.

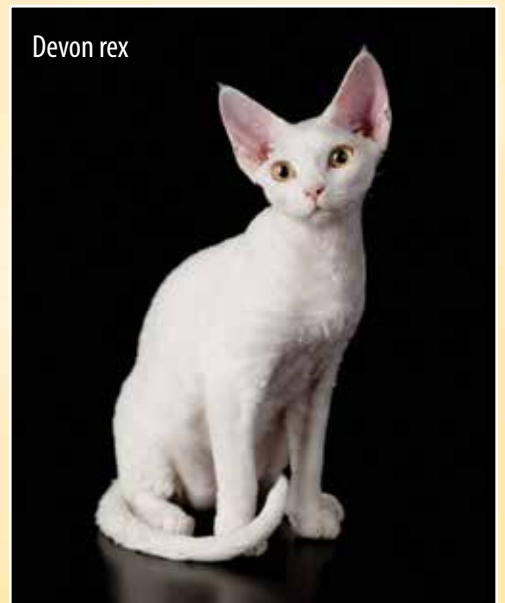
Kissat (*Felis*)

Pieniin kissaeläimiin kuuluvaan felis-sukuun kuuluu kotikissan lisäksi iso joukko muitakin kissalajeja, jotka eivät ole meille ihan yhtä tuttuja eläimiä. Niiden elintavat ja ruokavalio tuntuvat kuitenkin yllättävänkin tutuilta ja muistuttavat kotikissaamme.

Kesykissa

(*Felis catus*)

Kesykissan eli kotikissan tunnemme varmasti kaikki. Kotikissa polveutuu afrikanvillikissasta. Ihminen alkoi pitää villikissoja Lähi-idässä maanviljelyksen keksimisen aikoihin yli 10 000 vuotta sitten. Kissoja näet tarvittiin pitämään jyrsijät loitolla elintärkeistä viljavaroista. Ensimmäiset kesykissat olivat tietyvästi egyptiläisten hallitsijoiden lemmikkejä. Kissaeläimet liitettiin muinaisessa egyptiläisessä kulttuurissa jumalattariin ja niillä uskottiin olevan jopa yliluonnollisia voimia. Egyptistä on arkeologisissa kaivauksissa löydetty kissaeläimiä esittäneitä patsaita ja kai-verruksia. Egyptistä kissojen pito lemmikkeinä levisi sittemmin muualle Välimeren alueelle ja sitä kautta koko maailmaan.

Devon rex

